

Sprawozdanie

**komisji budżetowej o preliminarzach indemnizacyjnych na rok 1871.,
tudzież na rok 1872.**

Wysoki Sejmie!

Na potrzeby funduszów indemnizacyjnych preliniuje Rząd
na rok 1871.

A) dla Galicyi wschodniej	3,675.183 zł
B) dla Galicyi zachodniej	2,082.894 zł.

Takie same sumy preliniuje Rząd także i tytułem pokrycia.

Komisya budżetowa nie ma nic przeciw powyższym sumom do nadmienia, przeto wnosi, aby Wysoki Sejm wszystkie pozycye podług przedłożenia rządowego przyjąć raczył.

C) dla funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego są preliniowane

potrzeby czyli wydatki w sumie	209 372 zł.
pokrycie w sumie	210.583 zł.

Potrzeby w sumie 209.372 zł. zgadzają się z planem amortyzacji również jak i z innymi wymaganiami funduszu indemnizacyjnego krakowskiego, komisya więc wnosi, aby Wysoki Sejm potrzeby te we wszystkich pozycjach podług przedłożenia rządowego przyjąć raczył — lecz pokrycie w sumie 210.583 zł. wykazane wymaga sprostowania.

Krakowski fundusz indemnizacyjny zasila się 1) wpłatami ze strony obowiązanych, 2) dodatkami do podatków, 3) własnymi dochodami, a w szczególności wynosić będą w roku 1871. podług preliminarza rządowego

I.	
wpłaty od obowiązanych	
wpłaty kapitałów	52 338 zł.
„ rent	3 800 „
odsetki zwłoki i inne dochody	2 000 „
II.	
dotatki do podatków czyli wpłata ze strony kraju	148.146 „
III.	
własne dochody	4 299 „
czyli razem	<u>210.583 zł.</u>

Otóż rubryka III. (własne dochody) jest za nisko prelinowana. Fundusz indemnizacyjny krakowski posiada swój własny kapitał, który powstał i wzrasta z corocznych oszczędności, a lokowany jest w obligacjach indemnizacyjnych. Aż do chwili, kiedy Rząd układał preliminarz na rok 1871, kapitał ten wynosił 90.900 zł. w obligacjach indemnizacyjnych, lecz od tego czasu, to jest od jesieni roku zeszłego kapitał ten znacznie się powiększył, z końcem bowiem roku 1870. wynosił już 93 940 zł., w lutym 1871. roku dokupiono jak się z preliminarza na rok 1872. pokazuje, 40.000 zł., w maju dokupiono 4.150 zł., obecnie zaś posiada fundusz krakowski już 140.000 zł. w obligacjach indemnizacyjnych Kupony od tych obligacji stanowią dochód własny w Rubr. III. wykazany, a ponieważ Rząd zamieścił go w budżecie tylko w wysokości 4 299 zł. (jako procent od kapitału 90.900 zł.), podczas gdy dochód ten jako procent od kapitału 150 000 zł. po strąceniu podatków 6.550 zł. wynosić będzie, przeto komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy w rubr. III. zamiast 4 299 zł. kwotę 6.550 zł. zamieścić.

Również należałoby podwyższyć rubr. II, w której dodatki do podatków (51 centów od każdego złotego austriackiego) są w sumie 148.146 zł. prelinowane, dochód ten bowiem ze względu na wyniki lat poprzednich, a osobliwie też roku 1870., będzie o 40 000 do 45.000 zł. większym — z uwagi jednak że rok bieżący jest na schyłku, że przeto za późno już zmieniać rozpisane a nadto w znaczniejszej części spłacone już dodatki do podatków, dla tego komisya pozostawia tę rubrykę w sumie 148 146 zł.

Co do rubryki I. komisya nie mając nic do nadmienienia, wnosi przyjęcie jej podług preliminarza rządowego.

Dodatki do podatków na pokrycie potrzeb funduszy indemnizacyjnych muszą w obec przedstawionego stanu rzeczy pozostać w dotychczasowej wysokości, dla tego komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie potrzeb funduszy indemnizacyjnych, Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Ks. Krakowskiego na rok 1871., Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, po 51 centów od każdego złotego austriackiego

Na rok 1872.

preliminuje Rząd tak na potrzeby jak i na pokrycie funduszy indemnizacyjnych

A) Dla Galicyi wschodniej	3,706 507 zł.
B) Dla Galicyi zachodniej	2,132 709 „

W porównaniu z rokiem 1871. potrzeby te okazują się wyższe, co ztąd pochodzi, że wedle planu amortyzacji długu indemnizacyjnego w roku 1872. większa suma obligacji do losowania przypada. Zresztą przystępuje komisya do przedłożenia rządowego. i wnosi, aby Wysoki Sejm wszystkie pozycje potrzeb i pokrycia podług projektu rządowego na budżecie zamieścić.

C) Co do funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego prelininuje rząd

na potrzeby	210 049 zł.
na pokrycie	259 770 „
a zatem na pokrycie o	49.721 „

więcej, aniżeli wydatki w roku 1872. wynosić będą. Nadwyżkę tę zamierza Rząd lokować w obligacjach indemnizacyjnych Atoli fundusz indemnizacyjny krakowski posiada jak już wyżej przedstawiono, kapitał 140.000 zł. w obligacjach, który to kapitał z oszczędności do końca 1870 roku poczynionych pochodzi. W przeciągu roku 1871. okażą się nowe oszczędności w przybliżeniu 45 000 zł. gotowizną wynoszące, których Rząd z początkiem 1872. roku na dalsze zakupno obligacji użyje, a tak kapitał ów wzrośnie wkrótce do 200.000 zł. w obligacjach indemnizacyjnych, przez co dochody własne funduszu indemnizacyjnego podniosą się blisko do 10.000 zł. Gdybyśmy przystąpili: do wniosków rządowych i uchwalili na rok 1872. o 49.721 zł. pokrycia więcej, jak rzeczywiste potrzeby wymagają, i tak w latach następnych dalej, to kapitał funduszu krakowskiego wzrastałby nad wszelką potrzebę. Komisya budżetowa nie przychyliła się do takiej operacji. Zamiast powiększać kapitały funduszu indemnizacyjnego, postanowiła komisya przychody roku 1872. zniżyć do sumy rzeczywistym potrzebom

odpowiedniej, i w tym celu zniżyć dodatki do podatków, które W. Księstwo Krakowskie na indemnizację dotąd płaci.

Dodatki te po 51 centów od każdego złotego austriackiego płacone, wyniosłyby w roku 1872. podług preliminarza rządowego 195.696 zł., przez co uzyskałby fundusz indemnizacyjny jak już powiedziano o 49.721 zł. więcej aniżeli potrzebuje. Chcąc więc dochód z dodatków do podatków zmniejszyć o tę sumę, to z uwagi, że w W. Księstwie Krakowskim jeden cent od każdego złotego podatku 3.823 zł. przynosi, należałoby zmniejszyć dodatki o 13 centów, to jest zniżyć je z 51 centów na 38 centów. Komisya budżetowa nie zamierza jednak pójść tak daleko, i ogranicza się do zniżenia dodatków do podatków o 10 centów, przez co preliminowany z dodatków dochód 195.696 zł. zmniejszy się o 38.230 „ i wynosić będzie 157.466 „

Tym sposobem ogólny dochód funduszu indemnizacyjnego na 259.770 zł. preliminowany zmniejszy się do 221.540 zł. a ponieważ potrzeby 210.049 „ wynoszą, więc zawsze jeszcze pozostanie 11.491 „ jako nadwyżka dochodów, która na powiększeniu własnych funduszu indemnizacyjnego kapitałów użyta będzie.

Ściśle rzecz biorąc należałoby w obec takiego stanu dochodów zniżyć dodatki do podatków nie o 10 lecz jak już wyżej powiedziano, o 13 centów; z uwagi zaś, że Rząd tytułem własnych dochodów w rubr. III. preliminuje procentu tylko od kapitału 138.000 zł., podczas gdy fundusz indemnizacyjny z początkiem roku 1872. posiadać będzie około 200.000 zł. w obligach, z uwagi więc, że dochód rubryki III. będzie znacznie większy jak przez Rząd w kwocie 6.524 zł. preliminowany, należałoby dodatki do podatków zniżyć nawet o więcej jak 13 centów, wszelako komisya tego nie czyni z powodu następującego:

Fundusz indemnizacyjny krakowski zasila się jak wyżej przedstawiono, trzema rubrykami dochodów, a pierwsza z nich (wpłaty od obowiązanych) preliminowana jest na rok 1872. w trzech pozycjach na 57.000 zł. Od roku 1875. te źródła dochodów zaczną ubywać i ubędą zupełnie po kilku latach następnych, aby więc ubytek ten było czem zastąpić, fundusz krakowski potrzebuje w korzystniejszych obecnie latach gromadzić zapasy, i dla tego to komisya nie posuwa się w zniżeniu dodatków do podatków tak daleko, jakby ścisły rachunek budżetowy jednego roku pozwalał.

Z tych powodów komisya wnosi, aby Wysoki Sejm potrzeby funduszu indemnizacyjnego krakowskiego we wszystkich pozycjach podług preliminarza rządowego przyjąć raczył, zaś co do pokrycia raczy Wysoki Sejm rubryki I. i II. podług przedłożenia rządowego, zaś w rubryce III. (dodatki do podatków) zamiast 195.696 zł. tylko 157.466 zł. na budżecie zamieścić, przez co ogólna suma pokrycia zamiast 259.770 zł. tylko 221.540 zł. wynosić będzie.

Co do wysokości dodatków do podatków na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne płacić się mających, komisya przedstawia następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwali:

1) Na pokrycie potrzeb funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i Galicyi zachodniej na rok 1872. Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 51 centów od każdego złotego austriackiego.

2) Na pokrycie potrzeb funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1872. Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 41 centów od każdego złotego austriackiego.

Zarząd naszych funduszy indemnizacyjnych pozostał dotąd jak dawniej w rękach Rządu. Również nie jest jeszcze załatwiona sporna między krajem a Rządem kwestya, o ile skarb Państwa na dotację naszych

funduszków indemnizacyjnych łożyć winien Sejm na każdej prawie sesyi zajmował się temi dla kraju żywotnymi sprawami; w szczególności zaś Sejm z roku 1869. uchwalił szczegółowe podstawy do ugody z Rządem co do dotacyi funduszków indemnizacyjnych ze skarbu Państwa, tudzież wskazał warunki pod jakimi Wydział krajowy objąć ma w mowie będące fundusze w zarząd reprezentacyi kraju. Ostatnie sprawozdanie Wydziału krajowego o jego czynnościach wzmiankuje, że rokowania w tej mierze z Rządem są już ze strony Wydziału ukończone, że jednak sprawa sama w zupełności załatwiona nie jest. Komisya budżetowa pragnąc przedstawić Wysokiej Izbie szczegółowy stan sprawy, zasięgała informacyi w aktach Wydziału krajowego, i przyszła do wiadomości, że rokowania z Rządem, które Sejm w roku 1869. Wydziałowi krajowemu polecił, zostały 28. listopada 1870. rozpoczęte a dnia 25. lutego 1871. skończone.

Rezultat tych rokowań z jednej strony na podstawie dawniejszych oświadczeń Rządu, a z drugiej strony na podstawie uchwały Sejmu z dnia 12. listopada 1869. prowadzonych, jest następujący:

1. Udzielono Wydziałowi krajowemu wszystkie rachunki funduszków indemnizacyjnych od 1853. aż do 1870 r. dla sporządzenia oblikwidacyi.

2. Udzielana dotąd zaliczka ze Skarbu Państwa w kwocie 2,500.000 zł. m. k. czyli 2,625.000 zł. w. a. wypłaconą będzie funduszom indemnizacyjnym od 1. Stycznia 1868. tytułem bezzwrotnej subwencyi aż po koniec roku 1897. w całości, zaś w roku 1898. tylko w połowie kwoty powyższej, bo spłata obligacyj indemnizacyjnych wschodnio galicyjskich kończy się w r. 1897. zaś zachodnio galicyjskich w r. 1898.

3. Żądanie Wydziału — udzielania tej subwencyi w ratach kwartalnych z góry, przedłożyło c. k. Namiestnictwo do Ministerium — z poparciem przychylnem.

4. Dodatki do podatków wynosić mają nadal maximum 51 ct. od wszelkich przedmiotów opodatkowania, — a w miarę podwyższenia stopy procentowej podatków, niższe będą dodatki stosunkowo, — aby kraj nie ponosił większych jak dotąd ciężarów.

Żądanie Wydziału — aby:

5. W miarę potrzeby — i w granicach budżetu, udzielane będą ze strony c. k. Rządu zaliczki 5% zwrotne na każdoczesne wezwanie Wydziału krajowego, a to oprócz stałej w §. 2. wspomnianej subwencyi. Na żądanie jednak, aby zaliczki te zwracane były rządowi dopiero po ukończeniu amortyzacyi długu indemnizacyjnego, delegaci rządowi nie przystali, lecz zastrzegali sobie wcześniejszy zwrot tych zaliczek, na co Wydział krajowy ostatecznie się zgodził.

Żądanie Wydziału krajowego aby:

6. Udzielane od r. 1853. aż do końca 1867. zaliczki i subwencye wraz z procentami — mają być odpisane, po uprzednim przedłożeniu sprawy za inicjatywą c. k. Rządu przed forum delegacyj wspólnych, — przedłożyło c. k. Namiestnictwo do Ministerium, z poparciem przychylnem.

7. Ściąganie wszelkich należności funduszków indemnizacyjnych, c. k. Rząd uskutecznić będzie wedle odpowiednich przepisów z odpowiednią precyzją.

8. Unormowano podział czynności i tok sposobu załatwień spraw bieżących funduszków indemnizacyjnych w ogóle i w szczególności, w gałęzi judykatury i administracyi.

9. C. k. prokuratora zastępywać będzie fundusze indemnizacyjne aż do czasu ostatecznego załatwienia sprawy tej, — w toku będącej. Żądanie Wydziału aby to zastępstwo odbywało się bezpłatnie przedłożyło c. k. Namiestnictwo do Ministerstwa.

Zastępstwo funduszków przy pertraktacyach sądowych co do przyznawania kapitałów, zarządzi sam Wydział krajowy po odebraniu funduszków.

10. Unormowanie sposób załatwiania czynności kasowych i rachunkowych na sposób praktykowany przy funduszach zostających już pod zarządem Wydziału krajowego i określono stosunek c. k. kas poborowych do Wydziału krajowego, kasy i buchalteryi krajowej. Kontrola rachunkowa sprawowana przez c. k. Departament rachunkowy i c. k. główną buchalteryę kameralną w Wiedniu, przechodzi na Oddział rachunkowy Wydziału. Oddanie aktów i ksiąg funduszków, nastąpi zaraz po zatwierdzeniu rokowań przez Ministerstwo.

11. Przepisy o uwolnienie spraw funduszów indemnizacyjnych od opłaty stempowej i pocztowej, pozostają nadal prawomocne, również i przepisy o amortyzacji, zastawach, depozytach.

12. Wzorów obligacji indemnizacyjnych (blankiety) dostarczać będzie Wydziałowi krajowemu za opłatą kosztów c. k. Dyrekcyi długu Państwa — na podstawie rozp. byłej c. k. Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych dtto 26. Czerwca 1865.

13. Wydział krajowy udzielać będzie pozwolenie do odpisywania dodatków indemnizacyjnych w razach odnośnych w sposób praktykowany przy dodatkach krajowych.

14. Delegat Wydziału krajowego zasiada już obecnie przy naradach c. k. Namiestnictwa w sprawach judykatury z prawem, jakie przysłuża zastępcy Skarbu Państwa wedle dekretu c. k. Ministerstwa Skarbu dtto 29. maja i 8. czerwca 1853. l. 8.243 i 14.732. — Zażalenia delegata Wydziału krajowego wnoszone być mają do Wydziału krajowego a ztąd w drodze rekursu do Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Z tego przebiegu rokowań pokazuje się, iż delegowani Rządu przyjmowali podstawy ugody w Sejmie z roku 1869. uchwalone z wyjątkiem jedynie terminu zwrotu zaliczek, któreby fundusze indemnizacyjne oprócz stałej subwencji 2,625.000 zł. ze skarbu Państwa pobierać miały. Punkt ten jednak zbyt małej jest wagi, i słusznie też i roztropnie postąpili delegowani Wydziału krajowego, że przy nim nie obstawali, lecz na terminu przez delegowanych Rządu proponowane przystali.

Komisji wiadomo, że powyższy rezultat rokowań c. k. Namiestnictwo przedłożyło c. k. Ministerstwu do przyjęcia, lecz Ministerjum nie dało dotąd żadnej odpowiedzi, nie oświadczyło także czyli i kiedy zamierza powyższą ugodę przedłożyć Radzie Państwa do zatwierdzenia.

Zdaniem komisji należy domagać się od Rządu ostatecznej odpowiedzi, i w tym celu komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynić u Rządu odpowiednie kroki, aby sprawa dotacyi funduszów indemnizacyjnych ze skarbu Państwa, i oddanie funduszów w zarząd reprezentacyi kraju ostatecznie była załatwiona.

Zważywszy jednak, iż niepodobna przewidzieć, jak długo fundusze indemnizacyjne zostaną w administracyi rządu, zważywszy także, że Sejm ma prawo i obowiązek kontrolowania obrotu funduszów indemnizacyjnych, zważywszy nareszcie że kontrola ta odbywać się może skutecznie tylko na podstawie rachunków z lat ubiegłych, komisya wnosi:

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

Sejm wzywa c. k. namiestnictwo, aby zamknięcia rachunków każdego roku Sejmowi przedkładało.

Lwów dnia 10. października 1871.

Przewodniczący:

H. Wodzicki

Sprawozdawca:

Dr. Zyblíkiewicz.

